

ДЛЯ ПАЦІЄНТІВ • ВЕРЕСЕНЬ 2021

ЗДОРОВА УКРАЇНА

НАЙАКТУАЛЬНІШЕ ПРО ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ

ЩЕПЛЕННЯ: ЯКІ РЕАКЦІЇ Є НОРМОЮ, А КОЛИ НЕОБХІДНО ЗВЕРТАТИСЯ ДО ЛІКАРЯ

Щоб уникнути тяжких наслідків перебігу коронавірусної хвороби, спричиненої COVID-19, необхідно вакцинуватися.

Усі вакцини проти COVID-19, які використовуються в Україні, схвалено ВООЗ для екстреного застосування. Вони безпечні та ефективні. В Україні щеплюють такими препаратами:

- AstraZeneca (SKBio та Covishield);
- Coronavac/Sinovac-Biotech;
- Comirnaty/Pfizer-BioNTech;
- Spikevax/Moderna.

Зараз в Україні вакцинацію відкрито для всіх груп людей, старших за 18 років. Також в окремих випадках можна щеплювати дітей віком 12 і більше років.

Особи, які мають хронічні захворювання, перебувають у групі ризику, і їм необхідно зробити щеплення якнайшвидше. Хронічні, зокрема онкологічні захворювання, діабет та інші, не є протипоказаннями проти вакцинації! Деякими вакцинами можуть щеплюватися вагітні (детальнішу інформацію наведено в інструкції до вакцини).

Реакції на вакцину

Вакцинація проти COVID-19 допоможе розвинути імунітет до вірусу. Ваш організм може певним чином реагувати на вакцину, і це означає, що ваше тіло вибудовує захист.

Такі реакції на місці щеплення є нормальними:

- біль;
- набряк.

Також можуть виникнути такі загальні реакції:

- гарячка;
- озноб;
- головний біль;
- втомлюваність.

Ці реакції є нормальними та минають за кілька днів після вакцинації.

Відмінність між реакцією на вакцину та симптомами COVID-19

Вакцина проти COVID-19 не може спричинити захворювання. Проте ви можете отримати першу дозу вакцини вже інфікованим, коли симптоми хвороби ще не розвинулися.

Організм може реагувати на введення вакцини. Загальна слабкість або підвищення температури — це звичайна реакція на вакцину проти COVID-19. Ці симптоми зникають за кілька днів після вакцинації.

Проте якщо з'являються яскраві симптоми захворювання на COVID-19 (наприклад, висока температура, постійний кашель, втрата або зміна нюху чи смаку), слід пройти обстеження та протестуватися на COVID-19.

Невідкладно повідомте свого лікаря про будь-які **тяжкі** побічні реакції, що виникли після вакцинації проти COVID-19!

Також вакцинація може збігтися в часі з виникненням іншого захворювання. Не слід нехтувати серйозними симптомами, списавши їх на поствакцинальну реакцію.

Повідомте свого лікаря або зверніться до медичного закладу, якщо у вас виникли такі симптоми:

- судоми;
- втрата свідомості;
- блювання;
- висип на тілі;
- сильний біль;
- температура понад 38°C;
- сплутаність мовлення.

Важливо не пропустити розвиток іншого захворювання, яке збіглося в часі з вакцинацією і потребує своєчасного надання допомоги.

**В УКРАЇНІ
ЗА СЕРПЕНЬ
ЗРОБЛЕНО
ПОНАД
3,644 МЛН
ЩЕПЛЕНЬ ВІД
COVID-19, ЩО
МАЙЖЕ НА
727 ТИС. БІЛЬШЕ,
НІЖ ЗА ЛИПЕНЬ**

ГЕПАТИТИ: ОСОБЛИВОСТІ ТИПІВ А, В і С, ТЕСТУВАННЯ І ВАКЦИНАЦІЯ

Гепатит не вирок, і Україна має великий досвід боротьби з ним. До того ж лікування гепатитів В і С сучасними препаратами повністю безоплатне для пацієнта, здійснюється за кошти державного бюджету.

Загалом в Україні, за даними експертів, на вірусний гепатит С хворіють 1 491 074 особи, а на вірусний гепатит В — 621 281 особа. Та більшість не знає про свій діагноз і не отримує лікування (під медичним наглядом з вірусним гепатитом С перебуває лише приблизно 6,2% осіб, а з гепатитом В ще менше — 3%).

Тестування на гепатити хоча б раз у житті має пройти кожен. І всі, хто користується послугами стоматологічних, косметологічних, татуювальних кабінетів тощо, де є ризик контакту з кров'ю, перебувають у групі ризику доти, доки не знають свого гепатит-статусу. Водночас своєчасне виявлення хвороби відіграє важливу роль у сприятливому прогнозі.

Гепатит С

Тож що робити, якщо експрес-тест показав позитивний результат?

Передусім варто пам'ятати, що позитивний результат швидкого тесту не є підставою для початку лікування, а передбачає проведення підтвердження діагнозу.

1. Щоби підтвердити (чи спростувати) результат експрес-тесту, потрібно звернутися до лабораторії та здати кров для визначення РНК вірусу гепатиту методом полімеразно-ланцюгової реакції (ПЛР).
2. Якщо аналіз позитивний, сімейний лікар направить вас до спеціаліста, який займається лікуванням вірусного гепатиту

С. Зараз, відповідно до нових стандартів, лікувати пацієнтів з вірусним гепатитом уже можуть не тільки інфекціоністи, а й інші фахівці, які пройшли відповідні курси. Лікар направить вас на додаткові обстеження, зокрема крові та сечі. Потрібно буде з'ясувати ступінь ураження печінки. Окрім того, необхідно пройти обстеження на туберкульоз, вірусний гепатит В.

3. Після цього лікар призначає схему лікування, тривалість якого становить 12 або 24 тижні.
4. Щоб з'ясувати, чи було лікування успішним, через 12 або 24 тижні потрібно здати кров для ПЛР-тесту. Відсутність вірусу свідчатиме про повне вилікування пацієнта.

ЯК ДІЯТИ,
КОЛИ РЕЗУЛЬТАТ

ЕКСПРЕС-ТЕСТУ ПОЗИТИВНИЙ

1 ЗДАТИ КРОВ НА ПЛР-ТЕСТ
У ЛАБОРАТОРІЇ

ЯКЩО ТЕСТ ПОЗИТИВНИЙ

2 СІМЕЙНИЙ ЛІКАР
НАПРАВИТЬ ДО СПЕЦІАЛІСТА

3 ДОДАТКОВІ ОБСТЕЖЕННЯ,
ЗОКРЕМА КРОВІ ТА СЕЧІ

4 ЛІКАР ПРИЗНАЧАЄ
СХЕМУ ЛІКУВАННЯ

12 або 24
Т И Ж Н І

5 ЗДАТИ КРОВ
НА ПЛР-ТЕСТ

ЯКЩО ТЕСТ НЕГАТИВНИЙ

ПОШИРЕНИМ Є МІФ ПРО ТЕ, ЩО ЩЕПЛЕННЯ МАЛЮКІВ ВІД ГЕПАТИТУ В СПРИЧИНЯЄ ТАКИЙ ПОШИРЕНИЙ СТАН, ЯК ЖОВТЯНИЦЯ НОВОНАРОДЖЕНИХ. ЦЕ НЕПРАВДА. ВАКЦИНА ВІД ГЕПАТИТУ В АБСОЛЮТНО БЕЗПЕЧНА, ВОНА Є ІНАКТИВОВАНОЮ (НЕЖИВОЮ), ТОЖ НЕ МОЖЕ СТАТИ ПРИЧИНОЮ ІНФІКУВАННЯ.

5. Важливо пам'ятати, що після одужання все одно існує ризик повторного зараження, тому потрібно ретельно дотримуватися всіх правил профілактики гепатиту.

ГЕПАТИТ В

У першу добу життя, в 2 і 6 міс. безоплатно. Можна робити дорослим

Гепатит В

Гепатит В — це вірусне інфекційне захворювання, що передається через кров та рідини організму і може спричинити серйозне ураження печінки, зокрема цироз або рак.

В Україні понад 620 млн осіб хворіють на вірусний гепатит В. Під медичним наглядом перебуває лише 3,3%. Більшість хворих не знає про свій діагноз та не отримує лікування.

Людина, інфікована гепатитом В, може не відчувати жодних симптомів, але якщо вони розвиваються, то зазвичай виникають через 2—3 місяці після зараження (гострий гепатит В) або через 6 і більше місяців (хронічний гепатит В). Лікування від хронічного гепатиту В немає, хоча вчасна терапія допомагає стримати прогресування хвороби.

Особливо небезпечним хронічний гепатит В є для немовлят, тому з 2002 року в Україні запроваджено безоп-

латну рутинну вакцинацію всіх новонароджених дітей у першу добу життя.

Поширеним є міф про те, що щеплення малюків від гепатиту В спричиняє такий поширений стан, як жовтяниця новонароджених. Це неправда. Вакцина від гепатиту В абсолютно безпечна, вона є інактивованою (неживою), тож не може стати причиною інфікування.

Щеплюватися від гепатиту В можна і варто дорослим. Адже вакцинація є єдиним ефективним захистом від цієї хвороби, і вона справді рятує життя!

Гепатит А

Гепатит А (його також називають хворобою Боткіна) — запальне захворювання печінки. Інфікування відбувається переважно через споживання заражених харчів чи води або під час близького контакту з хворим.

Гепатит А не має хронічної форми, але може бути вкрай неприємним. Одужання іноді триває кілька місяців. Лише в рідкісних випадках гепатит А спричиняє ураження печінки, нирок, підшлункової залози, болі в суглобах або смерть.

Цей вірус належить до найбільш поширених інфекцій харчового походження. Вірус гепатиту А довго зберігається в навколишньому середовищі і може залишатися життєздатним навіть після обробки харчових продуктів.

Специфічного лікування гепатиту А не існує. Воно зазвичай спрямоване на відновлення водного балансу в організмі пацієнта і підтримку збалансованого харчування.

Найефективнішим засобами боротьби з гепатитом А є поліпшення санітарних умов (зокрема, доступу до

ГЕПАТИТ А

Дітям від 1 року і дорослим 2 дози з інтервалом min 6 міс.

питної води), підвищення безпеки харчових продуктів і вакцинація.

В Україні щеплення від гепатиту А не входить до Національного календаря профілактичних щеплень (на відміну від Ізраїлю, Китаю чи США), хоча в нас зареєстровано три інактивовані (неживі) вакцини від гепатиту А, дві з яких дозволено до використання у дітей віком від одного року. Курс щеплень складається з двох доз із інтервалом шість місяців. Існує також комбінована вакцина, яка захищає від двох штамів вірусу гепатиту — А і В.

ГЕПАТИТ А+В

Дітям до 15 років 2 дози з інтервалом min 6 міс. Дорослим 3 дози

ПИТАННЯ/ВІДПОВІДІ

? Якщо я перехворів/перехворіла на COVID-19, чи потрібно мені вакцинуватися?

Надійних даних про те, скільки триває імунітет після перенесеного COVID-19, наразі немає. Трапляються випадки повторного інфікування. Водночас випадків, коли вакцинація зашкодила людям, котрі перехворіли на COVID-19, не зафіксовано.

Тож якщо ви перехворіли, вам усе одно показано щеплення.

Вакцинацію можна провести після закінчення періоду ізоляції, але не раніше ніж через 28 днів (4 тижні) від першого дня появи симптомів або лабораторного підтвердження діагнозу COVID-19 методом ПЛР-тестування.

? Друга доза вакцини проти COVID-19 має бути чітко день у день через визначений проміжок часу? Чи можна зробити друге щеплення раніше чи пізніше?

Щеплення другою дозою вакцини Comirnaty/Pfizer бажано зробити через 21—28 днів, Moderna — через 28 днів, CoronaVac/Sinovac — через 14 днів, AstraZeneca (Covishield/SKBio) — через 4—12 тижнів після отримання першої дози.

Якщо вакцинуватися другою дозою в зазначену дату не вдалося, то слід зробити це за першої ж нагоди. Наразі ще не визначено найпізнішого терміну введення другої дози вакцини проти COVID-19.

Друга доза вакцини проти COVID-19, введена раніше або пізніше закінчення рекомендованого інтервалу, зараховується без необхідності її повторного введення або проведення вакцинації заново.

? Чи треба перед вакцинацією робити обстеження або аналізи (як-от загальний аналіз сечі чи крові), міряти тиск?

Ні, не треба. Таких рекомендацій МОЗ та міжнародні медичні організації не надають.

? Що таке міжнародне свідоцтво про вакцинацію та як його отримати?

Таке свідоцтво можна отримати тільки в паперовій формі (не обов'язково на жовтому папері) після завершення повного курсу вакцинації у свого сімейного лікаря для пред'явлення за потреби, наприклад, при перетині державного кордону.

Міжнародне свідоцтво про вакцинацію:

- Для кількох доз вакцин видається лише після отримання останньої дози.
- У випадку отримання свідоцтва не одразу після щеплення, а при зверненні до лікаря свідоцтво заповнюється на основі даних про щеплення, внесених до електронної системи охорони здоров'я.
- Заповнюється англійською або французькою мовою, додатково також українською мовою.
- Містить персональні дані пацієнта (прізвище та ім'я латиницею записується так само, як у закордонному паспорті громадянина, або за правилами транслітерації), а також інформацію про вакцинацію (назва вакцини, дата вакцинації тощо).
- За потреби й за запитом особи заклад має надрукувати та оформити його згідно з міжнародними вимогами.
- Обов'язково має офіційний штамп закладу охорони здоров'я та підпис лікаря.

- Підписується пацієнтом або його уповноваженим представником.
- Дійсне лише у випадку, якщо введено вакцину, схвалену ВООЗ для екстреного застосування.

Строк дії свідоцтва — пів року з можливістю продовження.

Якщо в особи є абсолютні протипоказання до проведення щеплення проти COVID-19, замість свідоцтва на її вимогу надається письмове роз'яснення українською та/або англійською мовами з переліком підстав для такого рішення.

Важливо! Не слід плутати міжнародні свідоцтва про вакцинацію з іншими сертифікатами, зокрема електронними, які зараз розробляють в Україні й за кордоном, оскільки це різні документи.

? Як діяти у випадках, якщо мене не записали на отримання другої дози вакцини під час першого щеплення або не запрошують телефонним дзвінком для введення 2-ї дози вакцини?

Ближче до дати другого щеплення можна звернутися:

якщо вас вакцинували в пункті щеплення — до того самого або (у випадку зміни локації) до найближчого пункту щеплення; також можна звернутися до сімейного лікаря;

якщо вакцинували в центрі масової вакцинації — до того самого або (у випадку зміни локації) до найближчого центру вакцинації;

якщо вас вакцинували організовано мобільною бригадою — до роботодавця.